

Sipoon kunnan esiopetuksen Työsuunnitelma 2023-2024

Sipoon kunta – Sibbo kommun

SIVISTYSOSASTO

29. toukokuuta 2023

Tekijät: Riikka Kittilä

Nina Kokkonen

Jokipuiston esiopetus

Työsuunnitelma

Jokipuiston esiopetus

Opetuskieli: Suomi
Koulupiiri: Jokipuisto
Yhteystiedot: 050 4135380
Lapsimäärä: 15

1. Kasvatuksen ja opetuksen arvot ja oppimiskäsitys

Esiopetus perustuu käsitykseen lapsuuden itseisarvoisesta merkityksestä. Jokainen lapsi on ainutlaatuinen ja arvokas juuri sellaisena kuin hän on. Jokaisella lapsella on oikeus tulla kuulluksi, nähdyksi, huomioon otetuksi ja ymmärretyksi yksilönä ja yhteisönsä jäsenenä. Lapsilla on oikeus oppia sekä rakentaa käsitystään itsestään ja maailmasta omien lähtökohtiensa mukaisesti.

Lapsilla on oikeus oppia leikkien ja iloita oppimastaan. Lasten aikaisemmat kokemukset ja taidot ovat osa heidän oppimisen polkuaan. Lasten erilaisuutta sekä erilaisia tapoja toimia ja oppia arvostetaan. Lasten käsityksiä ja mielipiteitä pidetään tärkeinä, ja he osallistuvat oppimisympäristöjen rakentamiseen sekä edellytystensä mukaan toiminnan suunnitteluun ja arviointiin. Lapsia rohkaistaan yhdessä tekemiseen ja yhteisöllisyyteen.

Jokaisella lapsella on oikeus hyvään opetukseen. Kannustava palaute ja oikeudenmukainen kohtelu kuuluvat hyvään esiopetukseen. Lapsilla on oikeus ilmaista itseään ja ajatuksiaan, käsitellä tunteita ja ristiriitoja sekä kokeilla ja opetella uusia asioita. Esiopetus tukee lasten kykyä ymmärtää arvoja, noudattaa terveellisiä elämäntapoja sekä kehittää tunteita ja kauneudentajuaan.

Esiopetuksen henkilöstön ja huoltajien yhteistyö auttaa turvaamaan lasten hyvinvointia.

Esiopetuksen henkilöstön avoin ja kunnioittava suhtautuminen erilaisiin perheisiin sekä kotien erilaisiin katsomuksiin, uskontoihin, perinteisiin ja kasvatuskäsityksiin on rakentavan vuorovaikutuksen ja opetuksen perusta.

Esiopetuksessa noudatetaan kestävästä elämäntavasta periaatteita ja otetaan huomioon sen eri ulottuvuudet: sosiaalinen, kulttuurinen, taloudellinen ja ekologinen. Esiopetus toimintaympäristönä tukee lasten tasa-arvoisuutta. Siihen sisältyvät muun muassa mielipiteiden ja sukupuolten tasa-arvo. Esiopetus edistää lasten mahdollisuuksia kehittää kykyjään ja tehdä valintoja ilman sukupuolesta johtuvia ennako-odotuksia ja rajoituksia. Tasa-arvopyrkimyksiä täydentää laaja-alainen yhdenvertaisuuden periaate. Opetus on lapsia puoluepoliittisesti, uskonnollisesti ja katsomuksellisesti sitouttamaton. Esiopetusta ei saa käyttää kaupallisen vaikuttamisen kanavana. (EOPS luku 2.3, s. 15)

Esiopetuksen opetussuunnitelman perusteet on laadittu perustuen oppimiskäsitykseen, jonka mukaan lapset omaksuvat uusia tietoja ja taitoja vuorovaikutuksessa toisten lasten, opettajien, eri yhteisöjen ja lähiympäristön kanssa. Oppiminen on kokonaisvaltainen tapahtuma, jossa toiminta, tunteet, aistihavainnot, keholliset kokemukset ja ajattelu yhdistyvät. Olennaista oppimisessa on lasten oma toiminta ja luottamus omiin mahdollisuuksiinsa oppijana. Lisäksi lasten tahdolla ja kehittyvällä taidolla toimia yhdessä on merkitystä oppimiselle. Lapset oppivat esiopetuksessa leikkien, liikkuen, tutkien, erilaisia työtehtäviä tehden, itseään ilmaisten sekä taiteisiin perustuvassa toiminnassa. Myönteiset tunnekokemukset, ilo ja uutta luova toiminta edistävät oppimista ja innostavat kehittämään omaa osaamista.

Oppimisen lähtökohtana ovat kunkin lapsen aiemmat kokemukset ja hänen osaamisensa. On tärkeää, että uusilla opittavilla tiedoilla ja taidoilla on yhteys lasten arkeen ja kokemusmaailmaan. Esiopetuksen ohjatussa toiminnassa ja leikissä lapset opettelevat toimimaan yhteistyössä muiden kanssa ja asettamaan tavoitteita omalle ja yhteiselle toiminnalle. Lapsia kuunnellaan, kuullaan ja heidän kanssaan keskustellaan sekä ohjataan heitä ottamaan huomioon toiset. Näin lapsille syntyy kokemus ryhmän ja yhteisön jäsenyydestä. Tavoitteena on, että uusien tietojen ja taitojen oppiminen herättää lapsissa halun oppia lisää. (EOPS luku 2.4, s. 16)

Sipoon kunnan visio:

”Lasten ja nuorten hyvinvoinnin turvaamisella Sipoosta Suomen halutuin”

Perusteissa mainittua arvoperustaa tuetaan lisäksi Sipoon varhaiskasvatuksen arvoperustalla, jossa arvoina ovat:

- turvallisuus
- kiireettömyys
- toisten ihmisten ja luonnon kunnioittaminen ja niistä välittäminen
- suvaitsevaisuus

Esiopetuksen arvoperustassa otetaan myös huomioon huoltajilta esiin nousseet arvot:

- oppimisen ilo
- hyvä vuorovaikutus
- positiivinen ajattelu

Kaksikielisen ja luonnonriikkaan Sipoon painopisteinä ovat kieli, liikunta ja luonto, joiden avulla lasten hyvinvointia ylläpidetään.

Jokipuiston esiopetuksen visio/omat arvopainotukset

Jokipuiston esiopetuksen keskeinen visio on lapsen myönteisen minäkuvan ja terveen itsetunnon tukeminen. Lapselle tarjotaan myönteisiä oppimiskokemuksia kannustavassa ja kiireettömässä ilmapiirissä. Lasta tuetaan niin, että hän oppii käsittelemään ja kestäämään pettymyksiä ja vastoinkäymisiä. Lapselle osoitetaan, että hän on ainutlaatuinen ja tärkeä. Säännöllisellä pienryhmätoiminnalla varmistetaan hyvä ja kiireetön kohtaaminen jokaisen lapsen kanssa.

a) Arvoperustan ja oppimiskäsityksen omat tarkennukset:

- lapsi oppii ottamaan huomioon toiset ihmiset ja sisäistää hyviä tapoja
- oppii ymmärtämään erilaisuutta
- osaa toimia erilaisten ihmisten kanssa vaihtuvissa tilanteissa
- pyritään siihen, että lapsesta kasvaa rehellinen ja vastuuntuntoinen ihminen, joka osaa erottaa oikean ja väärän

b) Arvojemme ja oppimiskäsityksen toteuttaminen käytännössä:

- lapsi harjoittelee yhteiselämän pelisääntöjä ja sitoutumista niihin yhdessä vertaisryhmän kanssa
- lapsi opettelee selviytymään arkipäivän tilanteista itsenäisesti
- lapsi harjoittelee ottamaan vastuuta itsestään ja tekemisistään, tehtävistään ja tavaroistaan
- pyrimme ohjaamaan lasta havainnoimaan ja jäsentämään ympäristöään monipuolisesti, nauttimaan sen monimuotoisuudesta ja kauneudesta
- ohjaamme lasta tulemaan tietoiseksi oman toimintansa vaikutuksesta
- harjoittelemmme erilaisia oppimistapoja ja huomioimme erilaiset oppijat ja tuen tarvitsijat

2. Toimintakulttuuri

Toimintakulttuuri on historiallisesti ja kulttuurisesti muotoutuva tapa toimia, joka kehittyy esiopetusyhteisön vuorovaikutuksessa. Toimintakulttuurin kehittämistä ohjaavat esiopetusta koskevat säädökset sekä opetussuunnitelman perusteissa ja paikallisissa suunnitelmissa määritellyt arvot, oppimiskäsitys sekä esiopetusta koskevat tavoitteet. Sitä muovaavat myös johtamisrakenteet ja käytännöt, henkilöstön ammattitaito sekä käytettävissä olevat tilat, välineet ja materiaalit. Toimintakulttuuri näkyy esiopetusyhteisön vuorovaikutuksessa, ilmapiirissä sekä pedagogisissa käytännöissä ja vaikuttaa aina lasten kohtaamaan esiopetuksen laatuun. Hyvä toimintakulttuuri edistää oppimista ja hyvinvointia esiopetusyhteisössä. (EOPS luku 3.1, s. 22–23)

Toimintakulttuurin kehittämistä ohjaavat periaatteet:

1. Kaikille yhteinen esiopetus
2. Oppimisen ja oivalluksen ilo
3. Lapsi osallisena ja oman elämänsä toimijana
4. Hyvinvointi ja turvallinen arki

Toimintakulttuuri ja sen kehittäminen Jokipuiston esiopetuksessa

Lapselle tarjotaan perustietoja ja -taitoja hänen edellytystensä ja herkkyyksiausiensa mukaisesti. Toimintaa suunnitellaan ja toteutetaan yhdessä lasten kanssa ja heidän toiveitaan kuunnellen. Lapsen osallisuutta tuetaan tarjoamalla jokaiselle lapselle mahdollisuus itsenäiseen oppimiseen ja oivaltamiseen yhdessä aikuisen ja muiden lasten kanssa. Pienryhmissä toimiminen mahdollistaa yksilöllisen, lasten tarpeisiin vastaavan oppimisympäristön. Teemme yhteistyötä varhaiskasvatuksen erityisopettajan ja laaja-alaisen erityisopettajan kanssa. Tuemme yhdessä lasta kouluvalmiuksien kehittämisessä ja pyrimme tunnistamaan ja ennaltaehkäisemään mahdollisia oppimisvaikeuksia.

a) Miten toteutamme toimintakulttuurin periaatteiden 1–4 mukaan:

- toteutamme esiopetuksessa viikoittaista päiväohjelmaa. Toiminnallinen oppiminen kuuluu arkeemme. Aiheet ja teemat yhteiseen tekemiseen kumpuavat lasten mielenkiinnon kohteista, joita aikuisen ohjauksella lähdemme yhdessä työstämään. Pyrimme luomaan turvallisen oppimisilmapiirin, jossa lapsi saa kasvaa ja oppia omista lähtökohdistaan.

b) Miten kehitämme toimintakulttuuriamme:

- havainnoimme ja kuuntelemme lapsia ja heidän ajatuksiaan. Näin pysymme ajan tasalla lasten senhetkisistä tarpeista. Muokkaamme ja kehitämme toimintaamme sekä oppimisympäristöämme tarpeen mukaan ja arvioimme näitä säännöllisesti.

c) Toimintakulttuurimme vahvuudet ja kehittämisen kohteet:

- Olemme päässeet hyvään alkuun yhteistyössä Jokipuiston koulun kanssa ja jatkamme sitä joustavan esi- ja alkuopetuksen pilottiyksikkönä.
- meillä on toimiva tiimi, jolla on yhteneväiset toimintatavat ja kasvatusnäkemys
- pienryhmätoimintamme toteutuu säännönmukaisesti viikoittain
- säännöllinen suunnitteluajasta kiinni pitäminen ryhmän tarpeet huomioiden.

d) Miten seuraamme:

- keskustelemme ja arvioimme toimintaamme ja sen onnistumista viikoittaisissa tiimipalavereissa. Kokoonnumme säännöllisesti toiminta-ajan jälkeen esimiehen ja/tai koko tiimin kesken.

e) Meidän painotuksemme:

- Tunne- ja vuorovaikutustaitojen vahvistaminen
- Lapsen myönteisen minäkuvan ja terveen itsetunnon vahvistaminen
- Pienryhmätoiminta

3. Oppimisympäristöt ja työtavat

Oppimisympäristöillä tarkoitetaan esiopetuksessa tiloja, paikkoja, välineitä, yhteisöjä ja käytäntöjä, jotka tukevat lasten kasvua, oppimista ja vuorovaikutusta. Oppimisympäristöt muodostavat pedagogisesti monitahoisia ja joustavia kokonaisuuksia. Ne tarjoavat mahdollisuuksia leikkiin, luoviin ratkaisuihin ja asioiden monipuoliseen tarkasteluun lapsia motivoivia ja toiminnallisia työtapoja käyttäen.

Kehittämistä ohjaavat näissä perusteissa määritellyt arvoperusta, oppimiskäsitys sekä toimintakulttuurin kehittämiseksi asetetut tavoitteet. Lisäksi otetaan huomioon lasten osaaminen, heidän kiinnostuksen kohteensa ja yksilölliset tarpeensa sekä luvussa 4 kuvatut esiopetuksen toteuttamisen periaatteet. Oppimisympäristöjen tulee olla turvallisia ja terveellisiä. Ne tarjoavat myös mahdollisuuksia leikkiä ja työskennellä rauhassa ja kiireettömässä ilmapiirissä. Oppimisympäristöissä kiinnitetään huomiota ergonomiaan, ekologisuuteen, esteettisyyteen, esteettömyyteen ja sekä tilojen valaistukseen, sisäilman laatuun, siisteyteen ja viihtyisyyteen.

Oppimisympäristöjä kehitetään niin, että ne edistävät vuorovaikutusta ja yhteisöllistä tiedon rakentumista. Yhteisesti sovitut säännöt ja toimintatavat luovat ilmapiiriltään turvallisen ja muita kunnioittavan oppimisympäristön. Monipuoliset oppimisympäristöt tukevat lasten aktiivisuutta, terveen itsetunnon ja sosiaalisten taitojen kehittymistä sekä oppimaan oppimisen taitoja ja tasa-arvoa. Lapset osallistuvat oppimisympäristöjen rakentamiseen. Heidän ideansa ja tuotoksensa näkyvät oppimisympäristöissä. Tämä tukee lasten osallisuutta ja antaa heille onnistumisen kokemuksia sekä vahvistaa vuorovaikutusta vertaisryhmän kanssa.

Oppimisympäristöinä käytetään ulko- ja sisätiloja, lähiluontoa ja rakennettua ympäristöä. Esiopetuksessa käytetään ja sovelletaan myös tieto- ja viestintäteknologiaa tarkoituksenmukaisella tavalla. Lisäksi hyödynnetään eri yhteistyökumppaneiden, kuten kirjasto-, kulttuuri- ja liikuntatoimen tarjoamia mahdollisuuksia. Lasten omia leikkikaluja,

tieto- ja viestintäteknologisia laitteita ja muita välineitä voidaan käyttää huoltajien kanssa sovitulla tavoilla. Tavoitteena on, että oppimisympäristöt muodostavat lapsille kokonaisvaltaisen oppimaiseman ja kannustavat aktiiviseen, yhteisölliseen ja itsenäiseen oppimiseen. (EOPS luku 3.2, s. 23–24)

Ohjattu ja lasten omaehtoinen leikki sekä havainnolliset, lasten aktiivisuutta ja luovuutta edistävät työtavat ovat olennainen osa esiopetuksen toimintaa. Työtapojen valintaa ja käyttöä ohjaavat esiopetukselle asetetut tehtävät ja tavoitteet sekä lasten tarpeet, edellytykset ja kiinnostuksen kohteet. Monipuolisilla työtavoilla tuetaan lasten kasvua ja oppimista, heidän laaja-alaisen osaamisensa (luku 2.5) kehittymistä sekä vahvistetaan heidän sosiaalisia taitojaan.

Esiopetuksessa työtavat ovat sekä oppimisen väline että opettelun kohde - vähitellen kehittyvä taito, jota lapset tarvitsevat oppimisen polulla. Tämän vuoksi on tärkeää, että opettaja ohjaa lapsia kokeilemaan ja käyttämään erilaisia työtapoja ryhmissä, työpareina ja itsenäisesti. Lapset osallistuvat toiminnan suunnitteluun, työtapojen valintaan ja tekevät erilaisia työtehtäviä. Tämä on arjen osallisuutta, jonka tavoitteena on tukea lasten aloitteellisuuden kehittymistä ja omaa vastuunottoa. Oppimista edistää se, että lapset ovat mukana miettimässä työskentelyn tavoitteita ja he tietävät, mitä heiltä odotetaan. Tehtyjen valintojen ja työskentelyn onnistumista arvioidaan yhdessä.

Leikkiessään lapset oppivat ja hahmottavat maailmaa. Tämän vuoksi leikki eri muodoissaan on keskeistä esiopetuksessa. Kokemukselliset ja toiminnalliset työtavat tarjoavat elämyksiä ja vahvistavat lasten oppimismotivaatiota. Tavoitteena on, että lapset käyttävät kaikkia aistejaan, liikkuvat, kehittävät muistiaan ja mielikuvitustaan sekä nauttivat oivaltamisesta. Oppimisen ja yhteisöllisten toimintatapojen kehittymisen tukemiseksi esiopetuksessa käytetään esimerkiksi erilaisia pelejä. Yhdessä työskenneltäessä lapsia rohkaistaan kyselemään, ihmettelemään, tutkimaan, päättellemään ja ratkaisemaan ongelmia sekä toimimaan tavoitteellisesti yhteisen päämäärän suuntaisesti. Lapsille järjestetään myös mahdollisuuksia kokeilla ja toimia itsenäisesti.

Monipuolisten työtapojen käyttö edellyttää, että oppimisympäristöissä on riittävästi erilaisia leikkiin ja opetteluun soveltuvia materiaaleja, havainto- ja työvälineitä sekä

mahdollisuuksia käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa. Toimivat oppimisympäristöt tarjoavat tilaisuuksia eriyttää lasten työskentelyä. Onnistumisen kokemuksilla ja kannustavalla palautteella tuetaan lasten myönteisen itsetunnon kehittymistä. Tavoitteena on, että lasten halu kokeilla ja opetella vahvistuu ja heille syntyy luottamus siihen, että he pystyvät oppimaan uutta. Työtapoja kehitetään yhteisesti henkilöstön itsearvioinnin sekä lapsilta ja huoltajilta saadun palautteen perusteella. (EOPS luku 4.1, s. 28)

Oppimisympäristöt ja työtavat sekä niiden kehittäminen Jokipuiston esiopetuksessa

Pyrimme luomaan yhteisesti sovitulla säännöillä ja johdonmukaisilla toimintatavoilla turvallisen ja kaikkia kunnioittavan oppimisympäristön ja ilmapiirin. Lapset ovat mukana arjen toiminnoissa, toiminnan suunnittelussa, toteutuksessa ja arvioinnissa

a) Oppimisympäristöjemme mahdollisuudet ja kehittämistarpeet:

- hyödynnämme mahdollisuuksia jakaa lapsia pienryhmiin arjen tilanteissa
- hyödynnämme kunnan hiihtolatuja ja luisteluvuoroja sekä kirjastoa ja kulttuuritarjontaa
- Yhteistyö iltapäiväkerhon kanssa

b) Työtapojemme mahdollisuudet ja kehittämistarpeet:

- Työtekijöiden pitkä työkokemus, ammatillisuus ja yhteneväinen kasvatusnäkemys tukevat työtapoja ja toimintakulttuuria tiimissämme
- Kaikki ryhmämme työntekijät ovat sitoutuneita pienryhmätoimintaan
- Otamme lapset mukaan toiminnan suunnitteluun ja työtapojen valintaan. Mahdollistamme erilaiset oppimismenetelmät lasten tarpeiden mukaan ja kohtelemme erilaisia oppijoita yksilöllisesti.
- huomioimme leikin merkityksen oppimisessa.

c) Miten seuraamme:

- arvioimme toimintaamme ja työtapojamme sekä tiimissä että esimiehen kanssa. Annamme ja vastaanotamme rakentavaa palautetta sekä toisiltamme että perheiltä.

- toimintaa ja sen toteutumista arvioidaan lasten kanssa säännöllisesti.

4. Laaja-alainen osaaminen ja opetuksen eheyttäminen

Laaja-alaisella osaamisella tarkoitetaan tietojen, taitojen, arvojen, asenteiden ja tahdon muodostamaa kokonaisuutta. Osaaminen tarkoittaa myös kykyä käyttää tietoja ja taitoja tilanteen edellyttämällä tavalla. Laaja-alaisen osaamisen kehittyminen alkaa varhaislapsuudessa ja jatkuu läpi elämän. Se vahvistuu vähitellen oppimisen polun aikana eri tiedon- ja taidonaloihin liittyvässä opiskelussa sekä arjen toiminnassa ja vuorovaikutuksessa. Laaja-alaisen osaamisen tarve korostuu ympäröivän maailman muuttuessa. Ihmisenä kasvaminen, opiskelu ja työn teko sekä kansalaisena toimiminen edellyttävät nyt ja tulevaisuudessa laajaalaista, tiedonalarajat ylittävää osaamista.

Laaja-alaisen osaamisen kehittämisen tehtävä otetaan huomioon kaikessa esiopetuksen toiminnassa: toimintakulttuuria ja oppimisympäristöjä kehitettäessä sekä kasvatus- ja opetustyössä. Tehtävä perustuu valtioneuvoston asetuksen periaatteelle tarkastella opetusta kokonaisuutena. Sen toteutuminen edellyttää suunnitelmallista työskentelyä ja tavoitteiden toteutumisen arviointia sekä esi- ja perusopetuksen yhteistyötä.

Laaja-alaisen osaamisen kehittyminen edistää lasten kasvua yksilöinä ja yhteisönsä jäseninä. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueet tukevat heidän valmiuttaan suuntautua elinikäisen oppimisen polulle ja luovat pohjaa kestävän elämäntavan omaksumiselle. Esiopetuksessa painopisteenä ovat kestävän elämäntavan sosiaaliset ja kulttuuriset näkökulmat. Lasten laaja-alaisen osaamisen kehittymiseen vaikuttaa opeteltavia tietosisältöjä enemmän se, miten esiopetuksessa työskennellään, millaisiksi oppimisympäristöt rakennetaan sekä miten lasten oppimista ja hyvinvointia tuetaan. (EOPS luku 2.5, s. 16–19)

**Laaja-alaiset oppimiskokonaisuudet ja niiden suunnittelun periaatteet
Jokipuiston esiopetuksessa**

Jokipuiston esiopetuksessa ohjaamme lapsia käyttämään eri tietoja ja taitoja kussakin tilanteessa. Emme tarjoa valmiita vastauksia, vaan pyrimme herättämään lasten mielenkiinnon ja uteliaisuuden. Otamme asioista yhdessä selvää ja tarkastelemme ilmiöitä eri näkökulmista.

Laaja-alaiset oppimiskokonaisuudet meidän esikoulussamme:

a) Ajattelu ja oppiminen:

- annamme tilaa lasten ajatuksille ja ideoille.
- luomme virikkeellisen ja idearikkaan oppimisympäristön, joka innostaa lapsia rohkeasti kokeilemaan ja tutkimaan. Opimme erehdyksistämme ja iloitsemme onnistumisistamme!

b) Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu:

- vuorovaikutustaitoja tuemme monipuolisesti päivän aikana: leikeissä, arjen toimissa ja keskusteluissa
- luemme päivittäin satuja ja tarinoita. Monenlainen musiikillinen toiminta on osa arkeamme.
- ratkaisemme ristiriitatilanteet myönteisin keinoin
- opettelemme hyväksymään erilaiset kulttuurit ja ihmiset sekä kunnioittamaan jokaisen mielipidettä niin, että jokainen saa kokea tulevansa kuulluksi ja nähdyksi.
- kannustamme lapsia itseilmaisuun

c) Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot:

- kannustamme lapsia omatoimisuuteen ja vastuullisuuteen kaikissa arjen toiminnoissa koulupolkua silmällä pitäen
- keskustelemme lasten kanssa terveellisen ravinnon, liikunnan ja levon merkityksestä.
- puhumme arvostavasti ja kunnioittavasti sekä omasta että toisten kehosta ja vahvistamme myönteistä minäkuvaa.

d) Monilukutaito:

- kannustamme lapsia tutkimaan, käyttämään ja tuottamaan erilaisia viestejä. Niistä herääviin ajatuksiin ja tunteisiin eläydymme yhdessä. Tutkimme yhdessä monipuolisia tiedonkeruulähteitä, kuten sanomalehdet, internet ja uutiset. Pohdimme yhdessä, miten suhtautua eri lähteistä saatuihin tietoihin.

e) Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen:

- Käytössämme on useita tabletteja. Käytämme niitä mm. oppimisleihin, kuvaamiseen, videoimiseen ja musiikin sekä satujen kuunteluun. Aikuiset pyrkivät päivittämään osaamistaan ja hyödynnämme lasten tietotaitoa tässä asiassa.

f) Osallistuminen ja vaikuttaminen:

- tarjoamme sekä lapsille että vanhemmille mahdollisuuden osallistua ryhmän toiminnan suunnitteluun. Tämän toteutamme keskusteluin esimerkiksi vanhempainilloissa. Kuuntelemme herkin korvin lasten ideoita ja mielenkiinnon kohteita.
- Wilman kautta lähetämme vanhemmille infoa toiminnastamme viikoittain, jolloin vanhemmat ovat jatkuvasti tietoisia siitä mitä teemme ja tarjoamme näin mahdollisuuden vaikuttaa toimintaamme.

Yhteistyö esiopetuksen aikana ja siirtymävaiheissa sekä yhteistyökumppanit:

a) Yhteistyö esiopetuksessa:

- Jokipuiston koulu on meidän yhteistyökoulumme, jonka kanssa teemme yhteistyötä toimintavuoden aikana. Erityinen painotus on alkuopetuksen kanssa tehtävällä yhteistyöllä. Lisäksi toimimme yhdessä säännönmukaisesti myös kummiluokan kanssa.
- Koulun laaja-alainen erityisopettaja ja oppilashuoltoryhmä ovat esikoululaisten käytettävissä.
- Tarvittaessa teemme moniammatillista yhteistyötä eri toimijoiden kanssa.

b) Huoltajien kanssa tehtävä yhteistyö:

- vanhempainilta on syksyllä 2023 ja esiopetuskeskustelut pidämme sekä syksyllä 2023 että keväällä 2024. Lisäksi muut tarvittavat palaverit. Tärkeitä ovat myös päivittäiset keskustelut tuonti- ja hakutilanteissa sekä viikoittaiset Wilma-viestit.

c) Yhteistyö siirtymävaiheissa:

- siirtopalaverit varhaiskasvatuksesta esiopetukseen käydään opetussuunnitelman mukaisesti.
- siirtopalaverit esiopetuksesta alkuopetukseen siirryttäessä.
- tehostettua tai erityistä tukea tarvitsevien lasten kohdalla järjestetään palavereita tilanteen ja tarpeen mukaan esim. koulun aloitusta mietittäessä.

d) Yhteistyökumppanit:

- seurakunta
- muut esikoulut
- liikuntatoimi
- kulttuuritoimi
- pelastustoimi
- vanhainkoti
- paikalliset urheiluseurat

(EOPS luku 3.3, s. 24–26)

Projektit ja hankkeet Jokipuiston esiopetuksessa

Olemme mukana seuraavissa projekteissa ja hankkeissa

- Joustava esi- ja alkuopetus pilottiyksikkö

5. Arviointi opetuksen ja oppimisen tukena

Arvioinnin kaksi tehtävää esiopetuksessa:

- arvioinnin avulla suunnitellaan ja kehitetään opetusta
- arvioinnilla tuetaan kunkin lapsen hyvinvointia, kasvua ja oppimista

Arviointi on havainnoinnin, dokumentoinnin, arviointipäätelmien ja palautteen muodostama kokonaisuus, johon osallistuvat opettajien lisäksi muu esiopetuksen henkilöstö sekä lapset ja huoltajat.

Esiopetuksen tehtävänä on edistää yhteistyössä huoltajien kanssa lasten kehitys- ja oppimisedellytyksiä. Tavoitteellisen ja lasten kehitystä tukevan opetuksen edellytyksenä on, että opettaja saa tietoa lasten aiemmista kasvuympäristöistä, kehittymisestä ja oppimisesta sekä mielenkiinnon kohteista. Keskeisiä tiedonlähteitä ovat lapsen huoltaja, aiemman varhaiskasvatuksen henkilöstö sekä lapsi itse. Esiopetuksen opettaja hyödyntää tietoja lapsen henkilökohtaisten tavoitteiden suunnittelussa yhteistyössä huoltajan ja lapsen kanssa. Suunnittelun apuna voidaan käyttää lapsikohtaista esiopetuksen oppimissuunnitelmaa.

Opettaja seuraa kunkin lapsen kehittymistä ja oppimista esiopetuksen aikana. Seurannan kohteena ovat lasten työskentely, käyttäytyminen ja heidän oppimisensa edistyminen eri tiedon- ja taidonaloilla. Seuranta perustuu jatkuvaan havainnointiin sekä monipuoliseen dokumentointiin. Lasten tekemät työt ja omat kokemukset ovat osa dokumentointia ja arviointia. Myös huoltajan havainnot lapsensa oppimisesta ja hyvinvoinnista ovat tärkeitä. Kootun seurantatiedon ja siitä johdettujen arviointipäätelmien pohjalta opettaja suuntaa opetusta ja oppimisympäristöjä sekä lasten mahdollisesti saamaa tukea.

Opettaja ja lasta ohjaava muu henkilöstö antavat lapsille päivittäin rohkaisevaa ja kannustavaa palautetta lasten vahvuuksista ja kehittämisalueista. Koottua dokumentaatiota käytetään niin, että kukin lapsi voi havaita edistymistään. Tämä rakentaa lasten myönteistä käsitystä itsestään oppijana. On tärkeää, että huoltajat saavat usein palautetta lapsensa työskentelystä, käyttäytymisestä ja oppimisen edistymisestä, jotta he voivat osaltaan tukea lastaan.

Esiopetuksessa kehitetään lasten edellytyksiä itsearviointiin. Lapsia rohkaistaan kuvaamaan, mistä he esiopetuksessa pitävät, missä he ovat omasta mielestään onnistuneet ja mitä he haluaisivat opetella jatkossa. Opettaja ohjaa lapsia myös pohtimaan yhteisten tehtävien onnistumista. Lasten oppimisen polun aikana vähitellen kehittyvä itsearviointitaito on osa oppimisen taitoja.

On tärkeää, että tarpeelliset tiedot kunkin lapsen esiopetuksen aikaisesta työskentelystä sekä kasvun ja oppimisen etenemisestä ovat opettajan käytettävissä lapsen siirtyessä

ensimmäiselle luokalle. Tämä varmistetaan esiopetuksen ja koulun henkilöstön sekä huoltajien ja lasten yhteistyöllä. Tietojen siirtämisessä voidaan hyödyntää esiopetuksen aikana koottuja kunkin lapsen etenemistä kuvaavia dokumentteja sekä lapselle mahdollisesti laadittua oppimissuunnitelmaa tai HOJKSia. Opetuksen järjestäjä vastaa toimivien siirtymävaiheen käytäntöjen luomisesta. Tietojen siirrossa noudatetaan voimassa olevia säännöksiä. (EOPS luku 4.2, s. 29)

[Arvioinnin tarkemmat periaatteet EOPSissa, tähän LINKKI]

- Wilmassa olevia lomakkeita ja arviointimenetelmiä kehitetään kunnassa.

Arviointikulttuurin kehittämisen tavoitteet Jokipuiston esiopetuksessa lukuvuonna 2023-2024 ja niiden toteutumisen seuranta

- tulemme pitämään kaksi lapsen itsearviointia esiopetusvuoden aikana. Ne toteutetaan aikuisen avustuksella lapsen Wilmassa olevan ohjelman avulla
- dokumentoimme, havainnoimme ja kuuntelemme lasta ja ohjaamme toimintaamme lapsen edun mukaiseksi ja oppimista tukevaksi.
- Rakennamme toimintavuoden aikana jokaisen eskarilaisen kanssa Minä-kirjan, johon dokumentoimme oppimisen eri osa-alueilta lapsen tuotoksia.

6. Opetuksen yhteiset tavoitteet ja oppimiskokonaisuudet

Esiopetus on luonteeltaan eheytettyä opetusta, joka muodostuu eri laajuisista ja eri tavoin toteutetuista oppimiskokonaisuuksista. Oppimiskokonaisuuksien toteuttamisen lähtökohtina ovat lasten kiinnostuksen kohteet sekä tässä luvussa kuvatut opetukselle asetettavat yhteiset tavoitteet (kuvio 1). Yhteiset tavoitteet perustuvat eri tiedon- ja taidonaloista nouseviin, esiopetuksen kannalta oleellisiin opetuksen tavoitteisiin sekä laaja-alaiselle osaamiselle asetettuihin tavoitteisiin. Yhteiset tavoitteet ovat opettajan työtä ohjaavia tavoitteita.

Oppimiskokonaisuuksina toteutetun opetuksen tavoitteena on tukea lasten kokonaisvaltaista kasvua ja hyvinvointia sekä tarjota monipuolinen perusta heidän osaamisensa edistymiselle. Leikki ja muut lapsille ominaiset tavat oppia ja työskennellä ovat opetuksen ja toiminnan lähtökohtana. Oppimiskokonaisuuksien kesto ja toteutustapa vaihtelevat valitun aihepiirin, tilanteen ja lasten oppimisen etenemisen

mukaan. Lapset osallistuvat oppimiskokonaisuuksien suunnitteluun ja toteutumisen arviointiin opettajan ohjauksessa. On tärkeää, että jokaisella lapsella on mahdollisuus oppia ja työskennellä omaan tahtiinsa sekä kehittää taitojaan vuorovaikutuksessa toisten lasten, opettajan ja muun henkilöstön kanssa monipuolisissa oppimisympäristöissä. Oppimiskokonaisuuksien tehtävä on tarjota lapsille uusia ja innostavia oppimiskokemuksia sekä mahdollisuuksia työskennellä kullekin lapselle sopivia oppimisen haasteita sisältävien tehtävien parissa. Opetuksessa otetaan huomioon lasten erilaiset tuen tarpeet ja annetaan lapsille riittävästi tukea heti tuen tarpeen ilmetessä. (EOPS luku 4.3, s. 30–38)

7. Opetuksen yhteiset tavoitteet ja oppimiskokonaisuudet meidän esiopetuksessamme:

a) Ilmaisun monet muodot:

- käytämme monipuolisesti esiopetusvuoden aikana ilmaisun muotoina draamaa, musiikillista ja kuvallista ilmaisua sekä liikuntaa. Annamme tilaa lasten ideoille ja projekteille ja avustamme kokonaisuuksien suunnittelussa ja valmistelussa.

b) Kielen rikas maailma:

- käytämme monipuolisesti satuja, riimejä, loruja. Aikuinen käyttää arjessa itse rikasta ja monipuolista kieltä. Tutustumme tilanteen mukaan vieraisiin kieliin ja poimimme materiaalia erilaisista kulttuureista.

c) Minä ja meidän yhteisömme:

- vaalimme arjessa suomalaisia perinteitä ja juhlia

d) Tutkin ja toimin ympäristössäni:

- opetamme lapsia kunnioittamaan lähellä olevaa luontoa metsäretkien merkeissä
- harjoitamme arjen kierrätystä (ruuat biojätteeseen, kartonki- ja paperikeräys sekä muovi, metalli ja lasi)
- järjestämme pieniä tapahtumia em. teemojen ympärille.
- hyödynnämme monipuolisesti lähiluontoa ja –seutua opetustuokioilla

e) Kasvan ja kehityn:

- kannustamme lapsia huomioimaan terveellisen ruoan, liikunnan ja riittävän levon merkityksen arjessa jaksakseen ja oppiakseen
- hyödynnämme lähellä olevia puistoja ja kenttiä liikunnallisten leikkien ja pelien toteutuksessa
- osa toimintaamme on arkiliikunta niin sisällä kuin ulkona esiopetuksen tilat huomioiden
- osallistumme eri yhteistyötahojen järjestämiin liikuntatapahtumiin

8. Esiopetuksen työajat lukuvuonna 2023 - 2024

Tuntikehys ja Sipoo-tunnit

Esiopetus: 752 tuntia/lukuvuosi

Lukuvuoden työ- ja loma-ajat

Lukuvuoden koulupäivät yhteensä 188 pv.

Syyslukukausi: 9.8.2023 – 21.12.2023

Syysloma: 18.10.2023 – 22.10.2023

Kevätlukukausi: 8.1.2024 -1.6.2024

Talviloma: 19.2.2024 – 25.2.2024 (vk. 8)

Lomapäivät: Kiirastorstai 28.3.2024

Helatorstain jälkeinen perjantai 10.5.2024

Lukuvuosi päättyy (la) 1.6.2024

Päivittäiset työajat

- Esiopetus 8.30–12.30

Esiopetuksen ulkopuolella annettava opetus/ulkopuoliset oppimisympäristöt/ sekä poikkeava esikoulutyön järjestäminen

Retket

- retkipäivät tarkentuvat esiopetuksen alettua ja sen aikana

Tutustumiskäynnit tulevaan kouluun

- Teemme yhteistyötä Jokipuiston koulun ja erityisesti alkuopetuksen kanssa, jolloin tutustuminen on luonteva osa arkeamme

Erityiset opetustilanteet, esi- ja alkuopetuksen yhteistyö, oppimista ja hyvinvointia edistävä esikoulutyön järjestäminen, muu esikoulupäivän järjestäminen

- Jokipuiston esiopetuksessa käy Jokipuiston koulun laaja-alainen erityisopettaja sovitun säännöllisesti ja hän työskentelee kaikkien lasten kanssa. Teemme tarvittaessa yhteistyötä koulupsykologin ja -kuraattorin kanssa

- teemme yhteistyötä varhaiserityisopettajan kanssa.
- alkuopetuksen kanssa teemme monipuolista yhteistyötä arjen tilanteissa ja esimerkiksi erilaisten tapahtumien muodossa
- siirto- ym. tarvittavat palaverit esi- ja alkuopetuksen välillä.

Aamu- ja iltapäivätoiminta

- Jokipuiston esiopetuksessa on aamuisin ja iltapäivisin (klo 6.30 – 8.30 ja 12.30 - 17.00) täydentävää varhaiskasvatusta tarjolla sitä tarvitseville.

9. Lapsen kasvun ja oppimisen tuki/Oppilashuolto

Oppilashuollon tavoitteet ja toimintatavat Sipoon kunnassa

Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki tuli voimaan 1.8.2014. Oppilashuoltoon sisältyvät opetuksen järjestäjän hyväksymän opetussuunnitelman mukainen oppilashuolto sekä oppilashuollon palvelut, joita ovat psykologi- ja kuraattoripalvelut sekä koulu- ja opiskeluterveydenhuollon palvelut.

Oppilashuollolla tarkoitetaan oppilaan hyvästä oppimisesta, hyvästä psyykkisestä ja fyysisestä terveydestä sekä sosiaalisesta hyvinvoinnista huolehtimista. Oppilashuolto on kaikkien koulussa työskentelevien tehtävä ja sitä toteutetaan hyvässä yhteistyössä kotien kanssa. Oppilashuolto järjestetään monialaisessa yhteistyössä opetustoimen ja sosiaali- ja terveystoimen kanssa siten, että siitä muodostuu toimiva ja yhtenäinen kokonaisuus.

Oppilashuoltoa toteutetaan ensisijaisesti ennaltaehkäisevänä ja koulua tukevana yhteisöllisenä oppilashuoltona, jolloin kehitetään koko kouluyhteisön ja kaikkien oppilaiden hyvinvointia sekä huolehditaan koulun turvallisuudesta ja viihtyisyydestä.

Oppilailla on lakisääteinen oikeus yksilökohtaiseen oppilashuoltoon, jolla tarkoitetaan oppilaalle annettavia kouluterveydenhuollon palveluja, oppilashuollon psykologi- ja kuraattoripalveluja sekä yksittäistä oppilasta koskevaa monialaista oppilashuoltoa. Yksilökohtainen oppilashuolto perustuu aina oppilaan sekä tarpeen niin vaatiessa huoltajan suostumukseen. Huoltajalla ei kuitenkaan ole oikeutta kieltää lastaan käyttämästä opiskeluhuollon palveluja. Yksilökohtaisessa oppilashuoltotyössä

käsiteltävät asiat ovat luottamuksellisia ja työssä noudatetaan tietojen luovuttamista ja salassapitoa koskevia säännöksiä.

Oppilaalle on järjestettävä mahdollisuus keskustella henkilökohtaisesti psykologin tai kuraattorin kanssa viimeistään seitsemäntenä oppilaitoksen työpäivänä sen jälkeen, kun oppilas on tätä pyytänyt. Kiireellisessä tapauksessa mahdollisuus keskusteluun on järjestettävä samana tai seuraavana työpäivänä. Asian kiireellisyyden arvioi oppilashuollon ammattihenkilö. Mahdollisuus henkilökohtaiseen keskusteluun on järjestettävä oppilaalle myös hänen huoltajansa yhteydenoton perusteella.

Oppilaan hyvinvointiin liittyvissä kysymyksissä oppilaat ja huoltajat voivat mielellään olla yhteydessä opettajiin ja oppilashuollon työntekijöihin. Huolta voi olla esimerkiksi oppimisesta, oppimisen pulmista, oppilaan kaverisuhteista, kiusaamisesta, perheen muuttuvista tilanteista tai kriiseistä. Asioihin voi ja saa pyytää apua ja neuvoja, yksin ei kannata jäädä murehtimaan.

Sipoossa toimii koulutuspalveluiden sekä sosiaali- ja terveystieteiden yhteinen oppilashuollon ohjausryhmä, joka vastaa kunnan oppilashuollon yleisestä suunnittelusta, kehittämisestä, ohjauksesta ja arvioinnista.

Yhteisöllistä oppilashuoltotyötä suunnittelee ja toteuttaa koulun oppilashuoltoryhmä, johon kuuluvat rehtori, opettajien, oppilaiden ja huoltajien edustajat sekä koulupsykologi, koulukuraattori ja kouluterveydenhoitaja. Ryhmän keskeinen tehtävä on kouluyhteisön hyvinvoinnin ja turvallisuuden edistäminen sekä muun yhteisöllisen oppilashuollon toteuttaminen ja kehittäminen. Koulun oppilashuoltoryhmässä ei käsitellä yksittäisten oppilaiden asioita.

Yksittäistä oppilasta koskevat asiat käsitellään tapauskohtaisissa asiantuntijaryhmissä. Asiantuntijaryhmä kootaan yksittäisen oppilaan tuen tarpeen selvittämiseksi ja oppilashuollon palvelujen järjestämiseksi. Ryhmän monialainen kokoonpano perustuu tapauskohtaiseen harkintaan ja käsiteltävään asiaan. Jäsenten nimeäminen edellyttää oppilaan tai tarvittaessa huoltajan suostumusta.

Sipoon kasvustrategia 2025 linjaa sivistysosaston painopisteiksi lasten ja nuorten eheän ja tasapainoisen kasvun tukemisen ja moniammatillisen yhteistyön edistämisen. Keskeisenä painopistealueena on myös syrjäytymisen ehkäiseminen. Lasten ja nuorten hyvinvoinnista huolehtiminen kasvattaa kouluviihtyvyyttä ja motivaatiota, mikä edistää oppimista.

Tästä seuraa positiivinen kierre:

- Lapsen ja nuoren hyvinvoinnista huolehditaan yhdessä.
- Kouluviihtyvyys ja motivaatio kasvavat.
- Lapsen ja nuoren oppiminen edistyy.
- Lapsen ja nuoren hyvinvointi lisääntyy. Oppilaan hyvinvoinnin lisääntyessä hänen osallisuutensa kasvaa.

(Kopioitu Sipoon kunnan sivuilta)

Jokipuiston koulun oppilashuoltosuunnitelma

https://www.sipoo.fi/fi/koulutus_ ja_ varhaiskasvatus/hyvinvoinnin_ ja_ kasvun_ tuki/oppilashuolto

- tuomme esiin, että oppilashuolto on esikoululaisten käytössä ja kannustamme perheitä palvelun käyttöön tarvittaessa

10. Jokipuiston esiopetuksen henkilökunta ja lapsimäärä lukuvuonna 2023 - 2024

- Jokipuiston esiopetuksessa on kolme työntekijää: 2 varhaiskasvatuksen opettajaa ja varhaiskasvatuksen lastenhoitaja

Riikka Kittilä, varhaiskasvatuksen opettaja

Nina Kokkonen, varhaiskasvatuksen opettaja

Päivi Laaksonen, varhaiskasvatuksen lastenhoitaja

- Esiopetuksessa on 15 lasta, joista kahdella on tehostetun tuen lausunto

Sisällys

JOKIPUISTON ESIOPETUS.....	1
1. KASVATUKSEN JA OPETUKSEN ARVOT JA OPPIMISKÄSITYS	1
”LASTEN JA NUORTEN HYVINVOINNIN TURVAAMISELLA SIPOOSTA SUOMEN HALUTUIN”	3
JOKIPUISTON ESIOPETUKSEN VISIO/OMAT ARVOPAINOTUKSET	3
2. TOIMINTAKULTTUURI	4
TOIMINTAKULTTUURI JA SEN KEHITTÄMINEN JOKIPUISTON ESIOPETUKSESSA.....	4
3. OPPIMISYMPÄRISTÖT JA TYÖTAVAT	6
OPPIMISYMPÄRISTÖT JA TYÖTAVAT SEKÄ NIIDEN KEHITTÄMINEN JOKIPUISTON ESIOPETUKSESSA...8	
4. LAAJA-ALAINEN OSAAMINEN JA OPETUKSEN EHEYTTÄMINEN	9
LAAJA-ALAISET OPPIMISKOKONAISUUDET JA NIIDEN SUUNNITTELUN PERIAATTEET JOKIPUISTON ESIOPETUKSESSA	9
LAAJA-ALAISET OPPIMISKOKONAISUUDET MEIDÄN ESIKOULUSSAMME:	10
YHTEISTYÖ ESIOPETUKSEN AIKANA JA SIIRTYMÄVAIHEISSA SEKÄ YHTEISTYÖKUMPPANIT:	11
B) HUOLTAJAIN KANSSA TEHTÄVÄ YHTEISTYÖ:	11
C) YHTEISTYÖ SIIRTYMÄVAIHEISSA:	12
D) YHTEISTYÖKUMPPANIT:	12
PROJEKTIT JA HANKKEET JOKIPUISTON ESIOPETUKSESSA	12
OLEMME MUKANA SEURAAVISSA PROJEKTEISSA JA HANKKEISSA:	12
5. ARVIOINTI OPETUKSEN JA OPPIMISEN TUKENA	12

[ARVIOINNIN TARKEMMAT PERIAATTEET EOPSISSA, TÄHÄN LINKKI].....	14
ARVIOINTIKULTTUURIN KEHITTÄMISEN TAVOITTEET JOKIPUISTON ESIOPETUKSESSA LUKUVUONNA 2021-2022 JA NIIDEN TOTEUTUMISEN SEURANTA	14
6. OPETUKSEN YHTEISET TAVOITTEET JA OPPIMISKOKONAISUUDET	14
7. OPETUKSEN YHTEISET TAVOITTEET JA OPPIMISKOKONAISUUDET MEIDÄN ESIOPETUKSESSAMME:...	15
8. ESIOPETUKSEN TYÖAJAT LUKUVUONNA 2021 - 2022.....	15
TUNTIKEHYS JA SIPOO–TUNNIT	16
LUKUVUODEN TYÖ- JA LOMA-AJAT	16
PÄIVITTÄISET TYÖAJAT.....	16
ESIOPETUKSEN ULKOPUOLELLA ANNETTAVA OPETUS/ULKOPUOLISET OPPIMISYMPÄRISTÖT/ SEKÄ POIKKEAVA ESIKOULUTYÖN JÄRJESTÄMINEN.....	16
ERITYISET OPETUSTILANTEET, ESI- JA ALKUOPETUKSEN YHTEISTYÖ, OPPIMISTA JA HYVINVOINTIA EDISTÄVÄ ESIKOULUTYÖN JÄRJESTÄMINEN, MUU ESIKOULUPÄIVÄN JÄRJESTÄMINEN.....	16
AAMU- JA ILTAPÄIVÄTOIMINTA	17
9. LAPSEN KASVUN JA OPPIMISEN TUKI/OPPILASHUOLTO	17
OPPILASHUOLLON TAVOITTEET JA TOIMINTATAVAT SIPOON KUNNASSA.....	17
JOKIPUISTON KOULUN OPPILASHUOLTOSUUNNITELMA	19
10. JOKIPUISTON ESIOPETUKSEN HENKILÖKUNTA JA LAPSIMÄÄRÄ LUKUVUONNA 2023 - 2024.....	19